

бждатъ усилията ни да търсимъ и разбулимъ това тайно минало. Сама историята казва: „Имената на основателитъ на тия черкви: царе, царици, боляри сж отдавна забравени, и ржкописи, които установяватъ това сж изпокжсани и унищожени.

Тукъ ще ни дойде на помощъ преданието, което се е запазило въ Трѣвненското население.

Попъ Иовчо, който ни е далъ ценния лѣтописъ съ сведения не само за Трѣвна, но и въобще за Българската история, много пжти е разказвалъ на П. Р. Славейкова и Попъ Коя Витановъ—негови съвременници предание за построяване на черквата „Св. Архангелъ“. Върху това предание не единъ пжтъ сж коментирали Славейковъ, Попъ Кою и Хр. Даскаловъ. Както пише покойния Ив. П. Р. Славейковъ, стария Славейковъ е работилъ писменъ трудъ по съграждането на Трѣвненската черква, обаче ржкописа е изгорѣлъ заедно съ другитъ му книжа въ Стара-Загора при реокупацията на града отъ турцитъ въ 1878 год.

Хр. Н. Даскаловъ е записалъ разказваното му отъ Попъ Коя Витановъ предание така:

„Слушалъ съмъ отъ дѣда Попъ Иовча, че нѣкога въ времето на Царъ Ивантия имало трима братя отъ царска кръвъ, които неизвестно по какви причини загубили благоволенieto на царя и били прогонени. После помилвани, като се завърнали, решили да съградятъ по една черква, както сж се били предварително обѣщали на Бога да направятъ, ако имъ помогне да се завърнатъ. И дѣйствително следъ завръщането си, всѣкой отъ тримата направилъ по една черква, посветена всѣка по отдѣлно на единъ и сжщъ светия — „Св. Архангелъ“. Едната въ с. Присово (сегашния Присовски манастиръ „Св. Архангелъ“), другата близо до Дрѣново (сегашния Дрѣновски манастиръ „Св. Архангелъ“ — до Царева-Ливада) и третата въ Трѣвна (Трѣвненската черква „Св. Архангелъ“).

Дѣдо Славейковъ и Хр. Н. Даскаловъ сж се установили на заключението, че тия три черкви сж строени въ края на XII вѣкъ отъ тримата братя Асѣновци.